

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

จังหวัดเชียงใหม่ถือเป็นประตูภาคเหนือตอนบนที่เต็มไปด้วยความงดงามทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา วิถีชีวิตโดยเฉพาะชาวล้านนา (ชุมชนชาวเหนือ) และอีกทั้งเชียงใหม่ยังเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวสูงเป็นเมืองที่มีการไหลเวียนของนักท่องเที่ยวตลอดเวลา เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นจำนวนมาก มีขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้เชียงใหม่ยังเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว ที่สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน(กลุ่มล้านนา) และยังสามารถขยายเส้นทางการท่องเที่ยวไปยังอนุภาคลุ่มน้ำโขงได้ทั้งหมด จากศักยภาพของจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีความพร้อมทุกด้านทำให้ มีการกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อที่จะทำให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของอาเซียนขึ้น มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน(Infrastructure) ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เช่น การขยายสนามบินเชียงใหม่ให้เป็นสนามบินนานาชาติ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการบินของภูมิภาค (Aviation Hub) การปรับปรุงเส้นทางคมนาคมทางบกหลายเส้นทาง เช่น โครงการขยายเส้นทางรถไฟเชียงใหม่ – เชียงราย เพื่อสร้างเครือข่ายการคมนาคม การค้าและการท่องเที่ยว โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการรถไฟความเร็วสูงเชียงใหม่ – กรุงเทพ โครงการขยายผิวการจราจรจังหวัดเชียงใหม่ – เชียงราย เป็นสี่ช่องจราจร นอกจากนี้ยังมีโครงการก่อสร้างศูนย์ประชุมและการแสดงสินค้านานาชาติ เป็นต้น (ความพร้อมของเชียงใหม่ต่อการเป็น HUB ของการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน, 2550: ออนไลน์) ด้วยปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้จึงทำให้มีผู้คนเข้ามาอาศัยอยู่ในเชียงใหม่และเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงทำให้ธุรกิจสื่อสิ่งพิมพ์เข้ามามีบทบาทในทางเศรษฐกิจ เพราะเป็นอีกช่องทางหนึ่งของการส่งเสริมการตลาดและเป็นสื่อที่สามารถประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงใหม่อีกด้วย

นิตยสารประเภทแจกฟรีเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ชนิดหนึ่งที่แจกฟรีหรือวางไว้ตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งมีรูปแบบและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป อาจเป็นแผ่นพับหรือรูปเล่ม โดยธุรกิจซึ่งจะมีต้นทุนในการผลิตเอง แต่มีรายรับจากการ โฆษณาที่แทรกอยู่ในสิ่งพิมพ์นั้น ซึ่งสิ่งพิมพ์เหล่านี้จะวาง

ไว้ตาม ร้านกาแฟ รวมถึงแกลลอรี่และร้านอาหารต่างๆเป็นวัฒนธรรมที่ค่อยๆสร้างตัวเองขึ้นมาในสังคมไทย โดยเริ่มแรกสิ่งพิมพ์นี้ออกมาเพื่อรองรับกับธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งจะมีเนื้อหาและรายละเอียดที่ครบถ้วนและครอบคลุม ตั้งแต่ร้านอาหาร สถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนโรงแรมและบ้านพักต่างๆ ต่อมาได้มีการพัฒนาขึ้นเพื่อคนเฉพาะกลุ่มมากขึ้นและเป็นสื่อโฆษณาที่แตกสาขาตามกลุ่มธุรกิจ การเจริญเติบโตของธุรกิจนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะภาครัฐมีการลงทุนในโครงการใหญ่ๆ โดยเฉพาะในจังหวัดใหญ่ๆ เช่น เชียงใหม่ มีการขยายตัวของธุรกิจต่างๆ ธุรกิจร้านค้ารายย่อยก็ย้ายตามมาเกิดการลงทุนมากขึ้นอีกทั้งนิตยสารประเภทแจกฟรียังได้ขยายตัวตามและถูกผลิตออกมาเพื่อรองรับธุรกิจที่เติบโตจากการส่งเสริมของภาครัฐ อันเนื่องมาจากนโยบายของรัฐที่พยายามสนับสนุนให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของหลายๆอย่างทำให้พัฒนาการของธุรกิจชนิดนี้ในเชียงใหม่ถือว่ามีการแข่งขันสูง แต่การแข่งขันเป็นเรื่องที่ดีที่จะทำให้เกิดการพัฒนาของหนังสือที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น และสื่อชนิดนี้ยังทำหน้าที่สะท้อนภาพความเปลี่ยนแปลงของเมืองใหญ่ซึ่งเป็นมาตรวัดทางเศรษฐกิจได้อีกทางหนึ่ง

การเติบโตของธุรกิจประเภทนี้กำลังเติบโตอย่างรุนแรง ในอดีตนั้นนิตยสารประเภทแจกฟรีมักจะเป็นประเภทแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร โรงแรม โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักท่องเที่ยว หรือไม่กี่จะเป็นนิตยสารที่ผลิตเพื่อสร้างภาพลักษณ์งามๆและเป็นเส้นทางเชื่อมต่อไปยังลูกค้า ให้กับองค์กรธุรกิจนั้นๆ โดยเฉพาะกลุ่มการเงิน และอสังหาริมทรัพย์ แต่ในปัจจุบันสิ่งพิมพ์ประเภทแจกฟรี ได้ขยายขยับสู่กลุ่มเป้าหมายใหม่มากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นกลุ่มที่มีวิถีชีวิตแบบผู้คนในเมืองใหญ่ ทั้งวัยรุ่น คนทำงาน ผู้ชื่นชอบในศิลปะ หรือแม้กระทั่งกลุ่มชาวต่างประเทศที่พักพิงอยู่ในเมืองไทย ในกระแสที่นิตยสารแจกฟรีเกิดขึ้นมากในเชียงใหม่ นิตยสารท้องถิ่นส่วนใหญ่เติบโตและขยายตัวต้อนรับนักท่องเที่ยว มีร้านอาหารเกิดขึ้น งานนิตยสารวัดค่ากันที่ยอดโฆษณาในหนังสือ และจำนวนหน้ากระดาษความหนา และคุณภาพของการพิมพ์ คอลัมน์ต่างๆ มีงานศิลปะของศิลปินที่โด่งดัง และอยู่ในหน้าที่การทำงานที่ผู้คนรู้จักกันคืออยู่แล้ว งานนิตยสารวัดค่ากันที่ยอดโฆษณาในหนังสือ จึงถือได้ว่าการโฆษณาเป็นการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่ง que เข้าถึงคนจำนวนมากโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่หลายประเภทด้วยกัน ในธุรกิจการโฆษณาต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้นต้องมีการวางแผนโฆษณา การเลือกใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ที่จะนำข่าวสารไปยังผู้บริโภคให้ได้จำนวนมากสุดรวดเร็วสุดเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและจงใจให้ได้มากที่สุด ฉะนั้น นักโฆษณาจึงควรพิจารณาลักษณะของสื่อโฆษณาแต่ละประเภทเพื่อวางแผนเลือกใช้โฆษณาให้เกิดความประสบความสำเร็จ จะเห็นได้ว่าในเชียงใหม่จะมีนิตยสารประเภทนี้ที่มีการดำเนินกิจการมานานหลายปี เช่น นิตยสาร Hip Magazine ,Compass ,Passport to Suvannaphoum ,Passport to Chiang Mai และ Guild Line เป็นต้น อย่างที่เห็นได้ชัด ซึ่งธุรกิจนี้มานานหลายปี จากข้อมูลที่พบนิตยสารแจกฟรีส่วนใหญ่

จะไม่ค่อยขาดทุนและความเสี่ยงน้อยกว่านิคมสารที่ต้องจ่ายเงินซื้อประกอบกับพื้นที่ทางการตลาดที่ยังมีอีกมาก ทำให้ตอนนี้ธุรกิจประเภทนี้เป็นที่น่าลงทุนอย่างยิ่ง (มดิชน, 2550: ออนไลน์)

ความหลากหลายของอุตสาหกรรมสื่อโฆษณามีหลายด้าน เช่น สื่อทางด้านโทรทัศน์ วิทยุ นิคมสาร เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นทางเลือกที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการในธุรกิจต่างๆ เช่น ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร และร้านค้าต่างๆ เป็นต้น ที่สามารถจะเลือกใช้บริการในการลงสื่อโฆษณาที่เหมาะสมกับธุรกิจของตน ซึ่งนิคมสารการประเภทแจกฟรีถือได้ว่าเป็นสื่อโฆษณาทางเลือกใหม่แก่ผู้ประกอบการดังกล่าว เพราะการผลิตนิคมสารประเภทแจกฟรีนั้นไม่มีต้นทุนแก่ผู้อ่านและสามารถสร้างโอกาสในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายขึ้น ดังนั้นทำให้กลุ่มธุรกิจเกิดการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาของนิคมสารประเภทแจกฟรีในจังหวัดเชียงใหม่ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการศึกษาใดทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาของนิคมสารการประเภทแจกฟรีในจังหวัดเชียงใหม่ จึงเป็นการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัทสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาในจังหวัดเชียงใหม่ในการทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการของผู้ประกอบการดังกล่าว รวมทั้งทราบถึงพฤติกรรมและทัศนคติที่มีต่อบริษัทสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาซึ่งทำการผลิตนิคมสารประเภทแจกฟรีในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทางบริษัทนำข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาไปใช้ประโยชน์ ในการพัฒนา การวางแผน ปรับปรุง และได้ทราบถึงความต้องการของกลุ่มลูกค้าอีกด้วย ซึ่งประโยชน์ดังกล่าวสามารถทำให้ทางบริษัทสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณามีรายได้จากการโฆษณาเพิ่มขึ้นและขยายอุตสาหกรรมในด้านต่างๆต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้สื่อโฆษณาในนิคมสารประเภทแจกฟรี ในจังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการลงโฆษณาในนิคมสารประเภทแจกฟรี ในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เพื่อเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้เลือกใช้บริการสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาในนิคมสารประเภทแจกฟรี ในจังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อสามารถใช้ตัวแปรที่ได้จากการศึกษานำไปวางแผนในการดำเนินงานและปรับปรุงให้การผลิตนิคมสาร ประเภทแจกฟรี ในจังหวัดเชียงใหม่ ให้มีศักยภาพดียิ่งขึ้น
- 3) เพื่อสามารถใช้ตัวแปรที่ได้จากการศึกษาเพื่อนำไปต่อยอดและขยายอุตสาหกรรม

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการลงโฆษณาในนิตยสารประเภทแจกฟรีในจังหวัดเชียงใหม่ โดยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยแบ่งจากผู้ที่ใช้บริการและผู้ที่ไม่ใช้บริการลงโฆษณาในนิตยสารท่องเที่ยวประเภทแจกฟรีรวมทั้งสิ้น 500 ตัวอย่าง มาจากผู้ที่ใช้บริการและผู้ที่ไม่ใช้บริการลงโฆษณาในนิตยสารประเภทแจกฟรีในจังหวัดเชียงใหม่

1.5 นิยามศัพท์

นิตยสาร หมายถึง สิ่งตีพิมพ์ที่เป็นหนังสือออกมาเป็นรายเดือน รวบรวมเนื้อหาประเภทต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยส่วนใหญ่จะเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จัดทำโดยบริษัทสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา

นิตยสารประเภทแจกฟรี หมายถึง นิตยสารแจกฟรี ที่ไม่มีต้นทุนแก่ผู้อ่าน มุ่งเป็นสื่อโฆษณา ในรูปแบบของนิตยสารที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่จะเน้น นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ และมีรายได้จากอัตราค่าโฆษณาเป็นหลัก

กลุ่มธุรกิจ หมายถึง กลุ่มธุรกิจที่มีศักยภาพในการลงโฆษณาในนิตยสารประเภทแจกฟรี เช่น โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร สปา เป็นต้น

การตัดสินใจซื้อ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงทางเลือกต่อสิ่งเร้าที่มากระตุ้นให้เกิดขึ้น โดยเริ่มจากการตระหนักถึงความต้องการ การแสวงหาข่าวสาร การประเมินค่าทางเลือก และการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าหรือตัดสินใจเลือกใช้บริการ

ผู้บริโภค หมายถึง บุคคลที่มีอำนาจในการซื้อ และหรือบุคคลที่เคยลงโฆษณาในนิตยสารประเภทแจกฟรี